

PEST, II. félv.

31. szám.

Augusztus 4. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél-szeri fölvételért 1 frt. 10 soron fölül egyszeri közlés-kat a Sz.-Istv.-Társ. igazgatóságához kérjük intéztetni. évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ért 2 f. ha többször közöltetik. 1 f., 50 kr. számittatik

Az utolsó kenet.

— Elbeszélés. —

(Vége.)

A plébános bámulva hallgatta ezen jámbor és a vallástudományban meglehetősen jártas atyának balvélekedését, helytelen, hibás nézetét az utolsó kenetről. De bámulásából fölocsudván szelid oktató és rábeszélő hangon így szólal meg:

— Kedves barátom, ön méltatlanságot követ el az Isten és az emberek ellen. Avagy mióta szűnt meg az Isten atyja, gondviselője lenni az embereknek? Ha ő az ön életét övének számára szükségesnek látja, nem kegyes, nem hatalmas-e azt megtartani továbbra is? Ha pedig tetszik Ő sz. Fölségének önt az életből jelenleg kiszólitani, vajjon nem szolgálnak-e mindenek egyaránt javokra az Isten igazán szeretőknek? Hát az emberiség szívéből végkép kialudt volna-e a részvét, a szánakodás, a jótekonyság érzete? Nem vagyunk-e mindnyájan testvérek? menynevei Atyánknak akarhatja nem az-e, hogy itt egymás boldogságát kölcsönösen előmozdítani törekedjünk? Mint okos keresztény megfedkezett-e kedves barátom, hogy érettünk Jézus is meghalt? hogy a haldokló Jézus keresztje alatt ott állott teljes elhagyatottságban az ő édes anyja Mária? hogy Jézus bágyadt szeméi őt megpillantván, a helyett, hogy meghalni vonakodott volna, nehogy anyját Máriát inségre hagyja, inkább Máriához és szeretett tanítványához Jánoshoz fordulva ekként szólott: „Asszony, ime a te fiad! János ime a te anyád!” És Jézus meghalván, Mária az ő anyja el lett-e hagyatva? Nincsenek-e napjainkban is elhagyatott Máriák és résztvevő, irgalmas Jánosok? Azután meggondolta-e barátom, hogy önnök még halála óráján is áldozatot kell hoznia Istennek és saját lelkének? Ez pedig abban áll, ha a halálban teljesen az Isten sz. akaratjára hagyatkozik, ha a halált az Isten sz. kezéből minden körülmények között nyugodtan fogadja, ha Sámuellel teljes készséggel így szól: hallom Uram, legyen meg velem a te

sz. akaratod! Végre elfeledte-e kedves barátom káténknak ama tanítását, melyet a tíz éves oskolás gyermek is tud, hogy az utolsó kenet nem csak saját lelkimalasztot szerez nekünk, hanem gyakran, ha lelki üdvösségünkre hasznos, fájdalmainkat is megnyitja, testi egészségünket is visszaserzi? Nem ismer-e önmaga is többeket, kik éltök folytán az utolsó kenetet már többször fölvetették, és még ma is áldva magasztalják az Urat, ki őket újra meggyógyította? Utóljára is, ha az Isten barátom halálát elvégezte, az csakugyan be fog következni, ha veszi föl ha nem az utolsó kenetet. A kínalkozó isteni kegyelmet pedig nem használni, midőn alkalmunk van, nem anynyi-e, mint annak adóját az Isten megvetni?

— Elég kedves lelkiatyám, vág a beteg a plébános szavaiba, belátom oktalanságomat, beismerem, hogy bizodalmatlanságom, vonakodásom által vétkeztem az Ur ellen! Oh bocsáss meg Istenem! mily gyarló az ember, mily gyakran megbánt téged, mikor nem is akarja! Legyen velem a te sz. akaratod! Kedves lelkiatyám kérem adja föl az eddig halogatott utolsó kenetet.

A kedves nő gyorsan megteszi a kellő előkészületet, gyermekeit, a künn várakozó jámbor szomszédokat beszólitja, a beteg mindenképpen legnagyobb épülésére kitünő buzgalommal részesült a sz. kenetben. A szertartás bevégeződén, ő egy mélyet sohajt, arca kiderül és megkönnyülve megszólal: „mintha csak egy nagy kő esett volna le szívemről!”

Más nap a jólelkű orvos örömtől sugárzó arccal nyit be a plébánoshoz és értesíté őt, hogy a beteg szemlátomást megkönnyebbült, és hogy ha csak valami véletlen közbe nem jön, annak fölgyógyulását bizony reméli. Ugy is lett! A lelki aggodalom eltávozván a beteg kebléből, a gyógyszer bámulandó hatást gyakorol

rolt annak testére; a beteg, ki eddig nyugtalan volt, gyakran félt, rettegett, most teljesen esőndessé, nyugodtá lett, szeretett családját, mely titkon aggódott és féltette a család fő drága életét, most maga a beteg bátorította és intette Isten iránti bizodalomra, így történt, hogy a beteg nemsokára teljes fölgyógyulásának örvendett!

A plébános egy reggel épen szolozsmáját végezve elsőt akart harangoztatni. Az ajtón kopogtatnak; szabad! Pali az ispán fia nyit be, ki is az őszi szünetre haza érkezvén szülői által a plébánoshoz küldetett azon bizodalmas kéréssel, méltóztassék ma az ispán család szándékára följátnani a sz. misét, mert a fölgyógyult atya ma akar először hajlékából ki- és az Isten templomába belépni, hogy fölgyógyulásáért az Isten atyai jóvoltának fiui háliját alázatosan bemutassa.

— Én pedig mise után az egész családot szívesen látom magamhoz egy kis fölöstökömrre, válaszolt a plébános.

Epen szent-kereszt fölmagasztaltatása napja volt, a hívek számosan jelentek meg a szentmisén, a jámbor ispán család az oltár előtt térden állva hallgatta azt. Pali ministrált; ha valaha, csak most hullottak hő hála-könyek a templom kövezetére, nem csak ispánék szeméből, hanem a híveikéből is, kik szintén őszinte részvétellel viseltettek a jámbor család java iránt.

A reggeli elköltetett. Az ispán-család forró köszönetet mond a plébánosnak, a fiatalok kezét esókolnak, az öregek kezét szorítanak a plébánossal, ki két iratot vehén elő. Palihoz fordulva így szólt:

— Kedves öcsém! ezen iratokat ma reggel kaptam, szemüvegemet a sekrestyében feledtem, kérem legyen szíves előttem felolvasni.

Pali készséggel nyul az első levél után, és abból főnhangon e sorokat olvassa:

„Kedves barátom! Uraságom Bertók István volt gerezdi ispánt, ki jelenleg Szillban lakik, ajánlásom folytán ispánnak Adáandra kinevezte, kérlek szíveskedjél őt erről nevemben azon megjegyzéssel értesíteni, miszerint állását szent Mihály napján kellend elfoglalnia, jó lesz azonban előbb uraságomnál tisztelkednie, azután nálam is megjelennie, hogy az átszállításról értekezhesünk. — Többnyire maradtam régi őszinte barátod

N. N., tisztartó.“

A boldog család a meglepetés miatt nem tudott szóhoz jutni.

Örömteljes csodálkozásából az ispán-családot a második irat ébreszté föl, melyből Pali e sorokat olvassa:

„Főtisztelendő plébános ur! Ajánlása folytán ő méltósága megyés püspökünk, Bertók Pál ifjuról magának kellő tudomást szerezvén, miután annak képességéről és értelmes voltáról meggyőződött, őt megyéje növendékei közé fölvette, és erről őnt értesíteni nekem kellemes kötelességemül tevő. Mit ezennel teljesítve oda batorokodom fit, plébános urat utasítani, miszerint a fiut szeptember 24-kére Veszprémbe küldeni szíveskedjék. Többnyire magamat becses hajlamaiba ajánlva maradtam.

N. N., püspöki titoknak.“

— Isten adj erőt e nyi kegyelmed elviselhetésére! dadog a boldog atya szeméit és reszkető kezeit az égre emelve, mit családjá mintegy gépszertüleg utánoz.

— Gyermekeim! szólt végre az ispán, itt titokban a plébános ur kezei mőködnek. Ő a mi roncsolt szerencsénk újraalkotója. Isten után a mi legnagyobb jötevőnk, jertek mondjunk neki háliát!

Ekkor az ispán kiseded családját átölelve, mintegy erőszakkal terelé a plébános felé, kinek nyakába borul, átöleli, esókjaival árasztja, a gyermekek térdreborulva lábait ölelgetik, esókolják, az édes anya jobb kezét gyermekei fölé terjesztve, balját pedig égre emelve oly mereven áll, hogy ha csak szeméit majd a plébános arczán, majd boldog családján nem legeltetné, azt gondolnád, valóságos kőszobor.

Oh, ha festész volnék, ezen jelenetet megörökítés végett szeretném vászonra ecsetelni.

Ugorjunk át hat évet. Szillban szokatlan sürgősforgás van. Mit jelentsen ez? Igaz, szent kereszt fölmagasztaltatása napja van; de máskor még sem történt ez. Hajnalban az Ur angyala-harangszót mozsárdurrogás követi, a templom kívül-belül ékesítve, a szomszéd helységek lakói kereszttekkel, zászlókkal, énekszóval sereglenek, a díszkoesik, szebbnél szebb vendégek egyre gyűlnek a plebánia-lakhoz, most jön az alesperes ur is oldala mellett egy szép fiatal pappal, koesijokat ayomban egy másik követi, úgy tetszik, a bennülőket már ismerjük, az ispán-család az.

Ugyan mi lehet tárgya, célja a jelen ünnepélynek?

Bertók Pál ma mutatja be az Urnak első miséjét, vagy is — primicia lesz!

Az oltárnál mindnyájan elhelyezkedvén, az ujmisés pap ajkain megzendül a „Jövel Szentlélek Ur Isten“ mennyei ének, belevág az orgona égi hangja, belevegyülnek a kisedek és ifjak, a szüzek és öregek örvendetes éneke, és e pillanattól fogva a templom többé nem emberekkel, hanem mennyei angyalokkal látszik telve lenni! — Minden szív dobog, minden szem könyez az örömtől, a jelenlévők tekintete majd a misétévőn, majd annak boldog szülőin tevedeznek; az öröm majdnem hangossá lesz, de a sz. eselekvény és hely által elnyomva, az érzelmek csak fohászban nyilvánulnak mindaddig, még az ujmisés kedves övének oda nem nyújtja a sz. áldozást az írásnak ezen más értelemben mondott szavai, boldog vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse. Midőn pedig mise végén az ujmisés kifordul, édes nem-tőjére és szülőire, kedves véreire égre emelt szemekkel kiterjesztett kezekkel az első papi áldást föladja, oh ekkor hangos lesz a zokogás, hangos a fölkiáltás, boldog a méh, mely téged hordozott, boldogok az emlékek, melyeket szoptál!

A szentegyházban most szokatlan zsibaj keletkezik, az ájtatos hívek tömegesen nyomulnak az oltár felé az ujmisés pap áldásában részesülendők. De a plébános csendet int. Kebléből egy iratot von elő és azt az esperesnek nyújtja. Az irat a püspöktől jön, melyben midőn az ujmisés papra atyai áldását adná, egyszermind fölhatalmazást küld neki egy új képet megáldani, melyet az ő édes atyja fogadásból készítette, megengedvén egyszermind, hogy azon kép a templomban a szószék átellenében fölfüggesztessék.

Uj épületes szertartás! Az ujmisés pap a többi egyházi férfiak kíséretében a kép elé vonul, a képről

a lepel leeresztetik, és a kép aranyos keretben, mely az utolsókenet föladását ábrázolja, szemünk elé tűnik. Az arcok előttünk mind ismeretesek. Ott fekszik az ágyon élethiven találva a beteg ispán; ott ténykedik a szilli plébános a sz. kenet föladásával; ott tartja a siránkozó ispánú kenettel és sóval a tányért, ott térdel imádkozva és szemeket a beteg atyára függesztve a két ártatlan leányzó, oly hiven találva, mintha csak megszólalni akarnának!

A plébános most a gyönyörű kép keletkezésének történetét és rendeltetésének célját rövid lelkes szavakkal megmagyarázta. — Előadja, miszerint Bertók István ispán ur beteg levén, az utolsó kenetet fölvenni vonakodott, azon balvéleménynél fogva, hogy ha azt fölveszi, meg kellend hálnia; de a plébános által fölvilágosítottván, azt ájtatosan fölvette, és nem csak meg nem

halt, hanem meggyógyulván, Isten kegyelméből még jelenleg is él, és Isten jóvoltából a jelen nap kitünő örömeiben is részesült. Miért is fogadást tett, hogy saját kézimunkája által gyűjtött keresetéből ezen eseménynek megörökítése végett ezen képet fogja készíttetni és az egyházi felsőbbség engedelmével a szilli templomban föl fogja függesztetni, hogy az itt ájtatoskodók olvasván, a mi aranybetűkkel e kép alá írva van, soha el ne feledjék, miszerint:

Az utolsó kenet szentsége nem csupán lelki malasztot ad, hanem gyakran fájdalmainkat is megenyhíti, és testi egészségünket is visszaszerzi, ha ez lelkiüdvösségünknek hasznos.

Nagy Sándor.

A község halottja.

Busan kong az öreg harang,
Legbuzgóbb hívét siratja,
Ott pihen már a teritőn
A község vezére, atyja;
Ha érezne, sem sirhatna
Az a harang jobban,
Mint a minő bánat szól e
Bueszó hangokban.

Ujra zagnak a harangok
Végtiszteletére hiva,
Ki kezében a kereszttel
A hívek üdvéért viva;
Ki a lélek és a testnek
Vigaszt, segélyt nyujta,
Pihen már a halál sulyos
Karjától lesujtva.

Zárt a kedves beszédes ajk
A nyájas mosolygó szemek,
Nem ver a szív, hült a kebel,
Több szenvedést nem érzének;
Merev a balkéz, mely áldást
Hinteni jött a földre,
S a jobb tudtán kívül elég
Bü-könyvet törölt le.

Kitették gyász-koporsóját
Az udvarra, hová a nép
Arcán mély megindulás és
Szánalom s bü színével lép.
Egy pár ima, egy-két ének
S a lelkek hű öre,
Elköltözik körükből a
Csendes temetőre.

Egyszerű halotti menet
Halad lassan utcáhozszant,
Halotti-zene, fáklya-fény
Kit sem zavar, föl nem boszant;
Még is fényes e temetés
Hol annyi könyv csillog,
Hol minden szem bánatkönyben
Rezgő ékes csillag.

Sir, zokog folyton a harang
Legbuzgóbb hívét siratja,
Most száll sirba a híveknek
Lelki öre, édes atyja.
Csak alig tud válni tőle
Szomorodott nyája,
Könyvekkel áztatva sirját
Vesz buesut mindnyája.

Bányász Ödön.

Siralomtér Jeruzsálemben.

„Kotel Hamarbi“ azon hely Jeruzsálemben, hova minden pénteken összegyűlnek a zsidók: imádkozni, keseregni és siránkozni. Egy óriási kőfal van, nagyszerű faragott kővekből rakva, nyugati része felől a török Hárám-nak, melynek helyén hajdan Jehova temploma ragyogott. E kőfalat a zsidók, a régi templom kerítésének tartják, és árnya alá vonulnak hetenkint, hogy elnyöghessék mellette végföhászait haldokló nemzetöknek. Itt egyik térdeire omolva öleli a falat, melynek hézagaiban már növények tengenek. A másik epedve csókolgatja azt, míg kö-

nyeit reá hullatja. Közel a falhoz csoportokban ülnek férfiak és nők, zokogva, vagy könyvből fohászokodva. Azonban, előáll az éneklő, és fohászfűzérben zengi el felváltva a néppel, mintegy litániát, nemzetének fájdalmait. Sepp tudor, mint szemtanu, így adja azt elő: (Jerusal. I. 128.)

A palota miatt, mely pusztán áll,
Itt ülünk mi magánosan, és siránkozunk.
A templom miatt, mely szétromtatott,
Itt ülünk mi magánosan, és siránkozunk.

A kőfalak miatt, melyek leromboltattak,
Itt ülünk mi magánosan, és siránkozunk.
A mi föntségünk miatt, mely oda van,
Itt ülünk mi magánosan, és siránkozunk.
A mi nagyjaink miatt, kik a sírban vannak,
Itt ülünk mi magánosan, és siránkozunk.
A drágakövek miatt, melyek elégték,
Itt ülünk mi magánosan, és siránkozunk.
A papok miatt, kik megtántorodtak,
Itt ülünk mi magánosan, és siránkozunk.
A mi királyaink miatt, kik megvetették őket,
Itt ülünk mi magánosan, és siránkozunk.

* * *

Kérünk téged, könyörülj meg Sion!
Gyűjtsd össze Jeruzsálem magzatait.
Siess, siess, Sion Megváltója!
Szólj szívéhez Jeruzsálemnek.
Ékesség és föntség környezze Siont!
Oh fordulj kegyesen Jeruzsálemhez.
Engedd feltűnni a királyságot Sion felett!
Vigasztald meg a Jeruzsálem fölött sirókat.
Add, hogy béke és öröm térjen Sionba!
És esemete sarjadzék ki Jeruzsálemből.

De tévednek a zsidók, e kőfal tekintetében. Titus hadvezér ugyanis, midőn Jeruzsálemet elpusztította, Kriszt. után a 70-ik évben: úgy földulatta azt, hogy abban csak a Phásáel, Hippikos és Mariamne védtornyokat hagyta meg, a római őrség számára Terentius Rufus főparancsnoksága alatt, (Joseph. bell. 7. 2.) Capitol néven. S hogy maradt volna fön épen a templom kerítése, midőn még a templom is szétszóratott?

E végpusztulás után, negyvenhat év múlva, fölláztak egész keleten a zsidók, de Lucius Quintus, Traján császár hadvezére, tönkre zuzta őket, Kriszt. után a 117-ik évben. Ekkor a siratott őstemplomnak még helye is fölszántatott. S hogy maradhatott volna meg, ily dühös boszu közt, amaz óriási kőfal? Az hihetetlen.

Két évvel utóbb, Kriszt. után a 119-ik évben, maga ment Hádrián császár Judeába, és mit látott ott? Megírta azt sz. Epiphán, ki a szentföldön született, másfél ezer évek előtt: „Hádrián, ugymond, Jeruzsálem városát földig lerontva találta, a templomot lerombolva, és lábbal tapodva, kivévén a keresztények némely épületeit és kisded templomukat.“ (De pondere et mensura. cap. 14.)

Hádrián akkor megbagya Rufusnak, Judea helytartójának, hogy építtesse föl Jeruzsálemet, meg a templomot a Mórián; a mi be is fejeztetett! Kriszt. után a 132-ik évben. Jeruzsálem ekkor: Aelia Capitolina nevet nyert. De látván a zsidók,

hogy a Jehova templomának helyén Jupiter temploma és szobra állítottatott föl, fegyvert ragadtak böszülten, és Bar Cocheba vezérlete alatt, ki Messiásnak adta ki magát, kétszáz ezren kelték ki harezra. E lázadást is az ő vérökben fojtá el Tit. Annius Rufus, a római hadvezér. Sőt a templom helyét újra fölszántatta a zsidók boszantására, s eltiltotta őket még csak feléje is nézni, mint ők nevezik: Jerushalaim-nak. Ez így lévén, hogy lehetne ama kőfal, ennyi földulatas után, az őstemplom kerítésének maradványa? Azt képzelni is merészség. Lehet azonban, hogy ezen falat a rómaiak az őstemplom kőveiből építették utóbb.

Valóban, teljesült itt is az Úr szava, hogy kő kövön nem marad a templomból, épen mint Kafarnaumra nézve. Mert hol van most Kafarnaum, melyről megmondá, hogy a pokolig száll le dicsősége? (Mát. 11. 23.) Ott volt-e, hol most a Mennye chán, a csárda áll, vagy pedig, a hol Vady Szemák terül? Mert Kafarnak is: Szemák, az az: Halász, arab mellékneve. Csak annyi bizonyos, hogy közel vala a galileai tengerhez, mely a Genezaret tava. Ott járt Megváltónk egykor, körülillatozva a vad oleanderektől; körülzengve a csalogányok dalaitól, és a gerlek nyögdecseléseitől. Minden talpnyi föld szent ott, az Úr lábainak érintéseitől. Elég legyen ennyi.

Még egyet, a szentföldre utazóknak! Finme, a magyar tengerpart, 77 német mérföldre van Jaffától; Jaffa pedig Jeruzsálemhez 7 mfdre. Jeruzsálem hegytetőn épült, legmagasabb pontja 571 lábnyi; míg közelében az olajfák hegyének csúsa, 708 lábnyi magas. A Golgothán, hol az Istenember elvérzett, most is látható husz lábnyi mély sziklarepedés, a fölfészítés helyén, miként az megvala már Jeruzsálemi sz. Czirill korában, a 347-ik évben. (Catech. 13. 39.)

Jeruzsálemtől, a szent helyek távolsága ez. Egyik felől, Betlehem egy mérföld; Hebron harmadfél mfd; a Sodomatenger három mfd. Ezen tenger hossza 9 mfd, legnagyobb szélessége 2 mfd; legkisebb szélessége 1 mfd; legnagyobb mélysége 1300 lábnyi. Jeruzsálem mellett: Bethania és Cethfáge, háromnegyed mfd; Jerikó 3 mfd; a Jordánfolyam 4 mfd. Másikfelől: Emmausz Jeruzsálemtől majd két mfd; Szamaria városa 7 mfd; Naím tizenegyedfél mfd; Nazáret tizenötödfél mfd; Kána 16 mfd; a Genezaret tava pedig 15 mfd. Ezen tónak hossza 3 mfd; legnagyobb szélessége 2 mfd; legkisebb szélessége másfél mfd, és legnagyobb mélysége 165 lábnyi.

Továbbá, Jeruzsálemtől: Caesárea a palesztinai, tizenkettedfél mérföld; a Kármel hegye tizenhatodfél mfd; Tyrus, huszonegyedfél mfd; Szidon, huszonnyolcadfél mfd; Fülöp-Caesárea huszonegyedfél mfd; a Táborhegy, mely 1748 lábnyi magas, 16 mfd; Pella város 12 mfd; a Libanon-bércz 27 mfd; végre a Sinai bércz, mely 7097 lábnyi magas, és kopasz sziklatömeg az arabiai pusztán, 50 mfdre van Jeruzsálemtől. E. L.

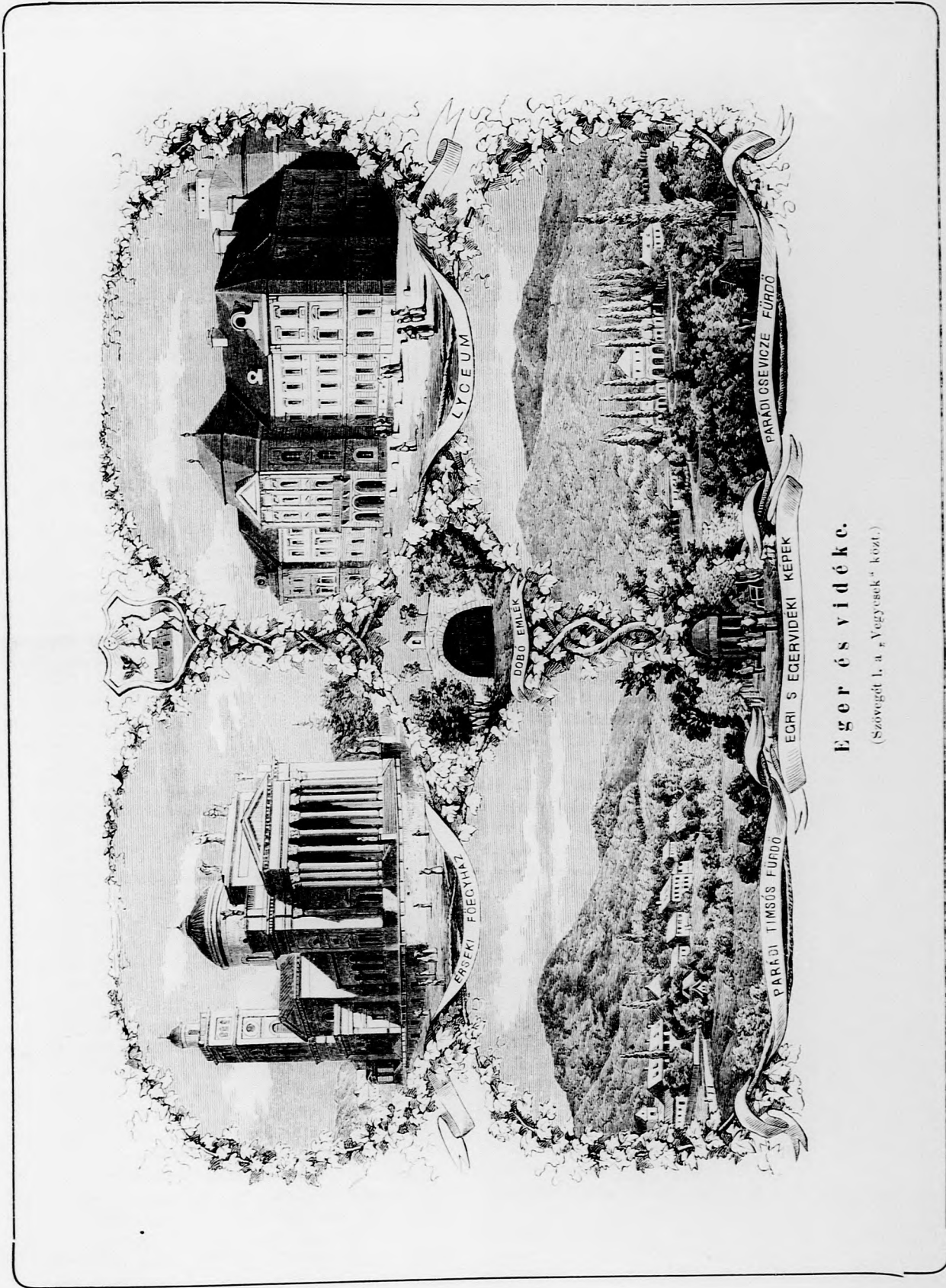
Heti krónika.

Pest, jul. 29.

(—88—) A háborus hírek most ugyszólván minden egyebet háttérbe szorítanak. — Legközelebb a háboru kérdése a pesti országgyűlésen ismét szőnyegre került. Tegnap zárt ülés tartott, melyben Andrásy Gyula gróf kérte a képviselőket, hogy a jelen ülés szakot egy királyi decretummal bezárhassa, az új ülésszakot pedig egy nap közbejöttével megnyithassa, mit a ház minden megjegyzés nélkül egyhangu helyesléssel elfogad.

A megnyitott új ülésszak első tárgya lesz egy öt milliónyi, a honvédség fölszerelése s behívására szükségeselt összegről, mint rendkívüli hitelről szóló törvényjavaslat, továbbá megengedése annak, hogy a honvédség azon része, mely novemberben hívatnák be, azonnal behivathassék.

A nyilvános ülésnek részleteit röviden a következőkben adjuk. Mindenelőtt fölszólat gr. Anrásy Gyula (Nagy esend, halljuk, halljuk!) Debreczen város képviselőjének interpelláció-

Eger és vidéke.

(Szövegét L. a. Vegyesek között.)

obra
heba
eren
Tit.
ujra
esak
evén,
plom
lehet
eiből
nem
t hol
száll
nyye
Mert
Csak
ely a
zva a
és a
az Ur
gyar
Jeru-
asabb
mesa,
rzett,
szítés
aban,
felől,
nger
ssége
1300
gyed
mma-
Naim
fd; a
leg-
fd, és
nket-
yrus,
tillöp-
abnyi
mfd;
ikla-
E. L.
yi, a
mint
edése
hivat-
ükben
send,
látio-

jára azt válaszolhatja, hogy — mint már egy ízben kijelenté — a Franciaország és az éjszak-német szövetség, vagy a déli államok között kiütközött háboru oka Magyarországra és Ausztriára nézve közönbös, s csak annyiban bír érdekekkel, a mennyiben a béke kérdését érinti.

A helyzet megváltozott. Miután a háboru tetteleg kitört, a külügyi kormány oda irányozza minden működését, hogy a háboru hatását lehetőleg szelídítse s a birodalom érdekeit, biztonságát a háboru esélyei ne érintsék. — A kormány nem felel meg a birodalom érdekeinek és kötelezettségének, ha oly módon lenne semleges, mely egy másik hatalomra nézve kihívás volna (általános helyeslés). — De viszont a másik végletbe sem eshetik s törekednie kell, hogy a birodalom biztonsága, érdekei és függetlensége veszélyeztetve ne legyen, s hogy mindez ne külhatalmak jóakarától, de saját erejétől függjön. (Általános helyeslés.)

Kijelenti továbbá, hogy biztosíthatja a házat, miszerint Bécsben a kormány és a döntő körökben nem gondolnak s nem is törekednek oda, hogy az 1866 előtt birt németországi befolyást Ausztria visszaszerezze. Ezen törekvést ő maga is mindig károsnak és soha sem tekintette hasznosnak a birodalomra nézve. (Viharos tetszés és helyeslés.)

Megnyugtathatja e részben a házat, hogy ily szándék sehol sem létezik, s az ő meggyőződésével is határozottan ellenkezik (általános helyeslés). — Madarász és társai kérdésére, vajjon hajlandó és képes-e Magyarországnak a békét biztosítani, azt feleli, hogy hajlandó, igen, de a mi a képességet illeti, arra ma Európában senki sem vállalkoznék (derültég). Hogy pedig Magyarország külön lenne semleges Ausztriától elváltan, ezt törvényeink s érdekeink nem engedik. (Helyeslés.)

Csanády Sándor, mint egyik aláírója a Madarász interpellációjának: Ugy van meggyőződve, hogy szegény elárult hazánk (Piszegés, zajos nevetés, „rendre“, „napirendre!“ Elnök: Figyelmeztetem a képviselőt, válogassa meg a szavakat (balról: nem úgy mondta!). Csanády: elárultat mondtam.

Elnök: Örömmel constatálom, hogy rosszul hallottam s rendreállításomat visszavonom.

Tisza Kálmán: Örömmel veszi tudomásul a választ, mert határozottan van tartva s nagy megnyugtatóra szolgál a németországi politikára vonatkozó része. — Ő midőn a semlegességet sürgeti, noha határozott ellensége a fegyveres semlegességnek, nem a védtelen semlegességet érti. (Helyeslés.)

Megadja mindazt, a mi a birodalom érdekeinek s biztonságának megóvására szükséges, azonban kívánja, hogy a kormány követendő magatartása kihívó ne legyen.

A ház ezután egyhangulag tudomásul veszi a választ.

Gróf Andrássy két sürgős törvényjavaslatot nyújt be. Miután a közös hadseregből átlépő tartalékosok által a honvédség létszáma 130 ezer lesz, a megszavazott 7 millióból pedig csak 80 ezeret lehetett felszerelni, s így még 50 ezer felszerelés szükséges, e hiányzó felszerelés létesítésére a honvédelmi miniszteriumnak 5 millió póthitel szavaztassék meg, — továbbá a második, hogy az 1870-dik évre besorozott újonczokat, — ha a kormány szükségesnek látja, október előtt is behívassa.

Mielőtt azonban magára a francia-porosz háborura áttérnénk, forduljunk előbb Róma felé. Mint mult számunkban említettük, a pápai csalatlanság a zsinat által hitetikelylyé emeltetett, melyről most már nem szabad jobbra, balra disputálni, hanem azt hívő lélekkel minden katolikusként kell fogadnia. Maga a hitetikelyly így hangzik:

„Híven ragaszkodván tehát a keresztény vallás kezdetétől

fogva főnálló hagyományhoz, Urunk, Üdvözítőnk dicsőségére a kath. vallás fölmagasztalására és a keresztény népek üdvösségére, a zsinat jóváhagyásával tanítjuk és istenileg kinyilatkoztatott hitágazat gyanánt elhatározzuk: hogy midőn a római pápa ex cathedra szól, vagyis midőn mint az összes keresztények főpásztorja és tanítója, legfőbb apostoli tekintélynél fogva a hitről vagy erkölesökről szóló valamely tant határoz meg, mint olyat, mely az egész egyház által elfogadandó, isteni segély folytán, mely neki sz. Péterben ígértetett, ugyanazon csalatkozhatlansággal van felruházva, melylyel isteni Megváltóunk egyházát a hit és erköles tanainak meghatározásában felruházta; azért a római pápának illetén meghatározásai önmaguknál fogva meg nem változtathatók.

Ha pedig valaki ezen határozatunknak ellenmondani merészkednék, mitől Isten őrizzen, kizárva legyen.“

Mire ő szentsége a következő beszédet tartotta:

„A római pápa ezen legfőbb tekintélye, tisztelendő testvérek, nem nyom el, hanem támogat, nem rombol, hanem épít, s nagyon gyakran erősít a méltóságban, egyesít a szeretetben s megszilárdítja és védelmezi a testvérek, vagyis a püspökök jogait. Tudják meg tehát azok, kik jelenleg izgatottságban itélnek, hogy az Ur ninesen az izgatottságban. Ne feledjék, hogy néhány év előtt ugyanazok, kik az ellenkező nézethez ragaszkodnak, a mi nézetünkben és ezen nagytekintetű gyülekezet többségének nézetében áradoztak, akkor azonban a csendes fájdalom szellemében itéltek. Létezhet-e ugyanazon dolog megítélésénél két egymással ellentétes lelkiismeret? Távol legyen. Világosítsa fel tehát az Ur az érzelmeiket és szíveket, mert egyedül ő művelhet nagy esodákat, hogy valamennyien bornljanak az atya, Jézus Krisztus méltatlan földi helytartójának kebelére, ki szereti, becsüli őket s egy ohajt lenni velök, s vajha ekként a szeretet kötelékével egyesítve, együtt küzdjék az Ur harezait, hogy így ellenségeink ne csak ne gyalázzanak bennünket, hanem inkább féljenek tőlünk s letévén fegyvereiket az igazság színe előtt, valamennyien ezt kiálthassák szent Ágostonnal: „Csodálatos világosságodba hittál engem, s ime: látok!“

Mult számunkban közöltük N a p o l e o n császár proclamációját, melyet a francia nemzethez intézett. Halljuk most a burkus királyét:

„Kényszerítve vagyok kardot rántani egy önkényes megtámadás folytán, hogy azt Németország összes hatalmával viszszerjem. Nagy megnyugtatóra szolgál Isten és emberek előtt, hogy a háborura semmikép sem adtam okot. E harez keletkezését illetőleg lelkismeretem tiszta s biztos vagyok, hogy Isten előtt igaz ügyünk. — Komoly harez ez népemnek úgy, mint egész Németországnak súlyos áldozatába kerül. — De én a mindentudó Istenre tekintve s mindenható támaszáért esdve megyek e harezba. — Már most is hálával tartozom Istennek, hogy a háboru kiütésének első pillanatától fogva minden német szívben egy érzés kelt fel s nyilvánult, a megtámadás miatti megütözés s az örvendetes bizalom, hogy Isten az igaz ügyet diadalra juttatja.

Népem e harezban is mellém áll, mint Istenben boldogult atyám mellett. Velem együtt minden áldozatra kész, hogy a népeknek a békét ismét visszaadja. Ifjuságotól fogva hinni és bizni tanultam, hogy Isten segítsége minden. Benne reménylek én s felhívom népemet, hogy az is őbenne helyezze reményét. Meghajlom Isten előtt, biztos levén irgalmáról, s meg vagyok győződve, hogy hontársaim ugyanezt teszik. Ennélfogva rendelem, hogy július hó 27-kén általános imnap tartassék, mely a

templomokban ünnepélyes istentisztelettel s a nyilvános munka és dolgozástól tartózkodással kezdődjék. — Továbbá rendelem, hogy a háboru tartama alatt minden nyilvános istentisztelet alkalmával külön ima mondassék, hogy Isten bennünket e harezban győzelemre vezessen, hogy kegyét adja, hogy ellenségeink irányában is mint keresztények viseljük magunkat, s hogy Németország becsületét s függetlenségét tartósan biztosító békére kegyeskedjék segíteni.

Berlin, jul. 21. 1870.

Vilmos.

Érdekelni fogja t. olvasóinkat, kik a jelesebb francia hadvezérek, és minő foglalkozásuk volt eddig:

MaMahon magentai herceg, Franciaország marsallja, Algír teljhatalmu kormányzója. Egykoru Napoleon császárral, 62 éves, s legkitünőbb vezére a francia hadseregnek. Már a francia hadsereg afrikai nagy s merész vállalataiban kitünteté magát, s 48 éves korában tábornok volt. — Az ő osztálya foglalta el a Malakoff tornyát, Sebastopol kulcsát. Magentánál 1859-ben ő dönté el a csatát, midőn Turbigónál megjelent az osztrák haderő oldalában, ép úgy, mint a porosz 2-dik hadtest Sadowánál. Solferinónál a francia közepet vezérlé a legnagyobb szerenésével. A katonai irodalom terén is ismert egyéniség. Ép oly óvatos, mint a minő merész és erélyes tábornok, s eddigi tettei után ítélve képes a főparancsnokság betöltésére, melylyel valószínűleg meg fog bízni.

Lebœuf eddig hadügyminiszter, s Franciaország marsallja, 61 éves. Mint tüzértiszt kezdte katonai pályáját. 1830—1841-ig Algírban harezolt. 1854-ben a keleti hadsereg tábornokának feje volt, 1859-ben az alpesi, később olaszországi hadsereg tüzérségének parancsnoka volt. Mindenütt kitünteté magát. 1868-ban a chalonsi tábor parancsnoka volt s a 6-dik hadtest parancsnokává nevezetett ki. — Niel marsall kedveltjei közé tartozott s ez ajánlá utódjává a belügyministerségben. Érdemes katona, s valószínűleg a tábornok törzsfeje lesz.

Bazaine marsall, 59 éves, s a francia hadsereg Mexikóban vívott harezában tünt ki. Algírban, Spanyolországban, Sebastopolnál mindenütt nagy merészséggel küzdött. Mexikóban volt 1867-ig. Eddig a császári testőrségnek volt parancsnoka Párisban.

Canrobert marsall — 61 éves — szintén Algírban tünt ki legelőbb. A decz. 2-ki államesinyben tevékeny részt vett s emiatt osztály-tábornokká nevezetett ki. A krími háboruban az Alma elleni sikerült ostrom által elősegíté a szövetségnek győzelmét; de kevesebb szerenésje volt mint főparancsnoknak, 1850-ben vitézül küzdött Olaszországban, de Solferino miatt Niel tábornagygyal ellenkezésbe jött, úgy hogy csak a császár személyes közbelépése békithette ki a két tábornokot egymással. Különös kegyeltje Napoleon császárnak, kinek nagy szolgálatokat tett az államesiny keresztülvitelére. Valószínűleg parancsnokságot kap ő is a jelenlegi háboruban; vitéz katona ugyan, de nem nagy stratégista.

Baraguay d'Hilliers marsall 1854-ben tengeri parancsnok volt s bevette Bomarsundot. 1863-ban a chalonsi tábornok parancsnoka volt s jelenleg valószínűleg Canrobertet fogja helyettesíteni Párisban.

Trochu tábornok újabb időben gyakran említettik, mint kitünő katonai egyéniség. Kitünt egy, a francia hadseregről írt munkája által. Tagja volt azon katonai bizottságnak, melyet Napoleon császár a hadsereg új organisatiója végett egybehívott. A hadseregben a haladási pártot képviselte s azért igen népszerű. A francia felállási vonal déli szélén kapna parancsnokságot.

Említést érdemel még **Frossard**, a chalonsi tábornok 1870-ben főparancsnoka, jeles szervező tehetséggel bír.

De Failly, **Bourbaki** és **Autremare** tábornokok, mint osztályparancsnokok, tüntek ki a chalonsi tábor gyakorlatáiban. De Failly tábornok nevezetes a mentanai győzelemről.

A harezterről mindeddig csak apró esatározások hírt vettük. — Napoleon császár fiával csak jul. 28-án indult a hadsereghez; most már rövid időn fontosabb eseményeket várhatunk.

A táborból a francia császár a katonasághoz lelkesítő proclamatiót intézett, mely körülbelül így hangzik:

„Életekre állok, hogy védelmezem a haza földjét és becsületét. Ti Európa egyik elsőrendű hadserege ellen fogtok küzdeni, de más hasonló értékű hadseregek sem voltak képesek ellenállani vitézségteteknek.

„A háboru hosszú és fáradságos lesz; de semmi sem mulja fölül az afrikai, krími, olaszországi és mexikói katonák kitartó fáradozásait.

„Bármily utat választunk is hazánk határain át, mindenfelől atyáink dicső nyomdokaira fogunk találni.

„Győzelmeinktől függ a szabadság és civilizáció sorsa.”

— Francia- és Olaszország közt, ha igaz, csakugyan szövetség kötött. Olaszország szükség esetében 150,000 katonát boesát Napoleon császár rendelkezése alá.

Megjegyzendő: hogy vannak, és pedig nem kevesen, kik e hír hallatára, már Róma falain florenzi lobogókat látnak lengeni. Azon okból, hogy a jelen hadjárat miatt a francia hadsereg központosittatik, nem épen következése, hogy talán minden francia katona azonnal helyettesített is, ha kell, ha nem; sőt a jelen háboruban nem illetékes uralkodók örvenlenek, ha esendben, mint elnézők, hön pihenhetnek, nem hogy oly korán valaki birodalmában a foglalási vágy bennök gerjedne. A mostani háboru tisztán két országot, két nemzetet érdekel, s ez a francia és a porosz; másnak ide avatkozni nincs köze. Már most vessünk egy futó pillanatot a pápai államra: ez ép oly természetű ősi magánbirtok vagy ország, mint Anglia, Dánia vagy Belgium stb., és ez államnak fejedelme a pápa; azt minden okos ember megérti, hogy a pápai állam fölött ő szentsége az uralkodó! — neki szintén van rendes hadserege, s úgy, mint a többi európai, a háboruban nem illetékes hatalmak, semlegesek maradnak, miért ne maradhatna a pápa és állama semleges? Hogy ha pedig ő szentségének szüksége lenne belfedezetre, az majdan tőle függ, hogy e tárgy fölött kivel egyezkedjék...

Vegyések.

Mai csinos képünk Egert és vidékét tünteti föl. Fönt balra az érseki főegyházat, mely hazánk legdiszesb egyháza közé tartozik, jobbra a párját ritkító nagyszerű lyezenmi épületet, középen a hős Dobó emlékét, alul pedig két képben a regényes fekvésű és kitünő gyógyhatású paradízi fűdőt.

Rövid hírek.

— Ma nekem, holnap neked! Csernátoni Lajos többi között arról ismeretes, hogy folyvást a katolikusokat piszkolja. Azonban piszkol ő közben másokat is. Így legközelebb Klapka tábornokot, Földváry Miklóst és Beniczky Ferenczet arról gyanúsította, hogy bizonyos gépgyárok ügyében a kormány által alattomban fizettetik magukat.

Ezen ügy, mint a „Reform“ című újság írja, alkalmat szolgáltatott a mai országos ülés alatt a képviselőház buffetjében egy botrányos jelenetre, melyet a jelen voltak nagy száma oly nyilvánossá tett, hogy nem vonakodhatunk egy szemtanú következő előadását közzétenni, már azért sem, mert a szereplők nyilvános férfiak, s mert a dolog maga még egyéb következményeket is vonhatna maga után. A beküldő képviselő következésképp írja le az eseményt: „11 óra felé lépett be Klapka tábornok a meglehetősen megtelt buffetbe, és az ott egy asztalnál reggeliző Csernátóval szembe ülve, mondá neki: „Csernátó, az én nevedet ne említse fel többé lapjában, mert már meguntam a dolgot.“ — Én nem fogadok elöntől leezkét, felelt a megszólított, mire Klapka elébe állva, „alávaló gazember, bankóhamisító“ címzéssel — a mind számosabban összecsdülő képviselők előtt — kijelenti, miszerint „szégyenére válik az országnak és a képviselőháznak, hogy egy ilyen megbélyegezett ember, kit máshol tisztességes társaságban nem tűnnek, itt becsületes emberek körében merészel megfordulni s helyet foglalni az ország képviselői közt.“ „Ha nevedet még egyszer felemlíteni merészed, főbe lövöm, mint egy kutyát.“ végzé a tábornok és kiment; Csernátó pedig reszketve, szótlanul, egy darabig ülve maradt, azután a folyosóra menván, ott foglalt helyet. De csakhamar az épen a házba érkezett Földváry rohan feléje és Klapka szavaihoz hasonlókkal támadja meg. Utána pedig Beniczky Ferencz szólítja meg, mint Kovách László küldöttje. Ennek azt feleli Csernátó, hogy a ki vele beszélni akar, menjen a szerkesztőségbe. „De nem ugy!“ volt a válasz. „Én itt és rögtön akarok önnel beszélni.“ — Ki ön? — kérdi Csernátó. — Beniczky Ferencz vagyok, a ki oly fajta emberekkel, minő ön, sem verekedni, sem azokat provocálni nem szoktam.“ — „Boesánat, nem tudom, kihez van szeresém, — felelt Csernátó, felkelt és követte Beniczkyt.“ — Így adja elő tudósítónk a dolgot *szóról-szóra* s azt teszi még hozzá, hogy Kovách László ur az „Ellenőr“ által emlegetett vállalatban soha érdekelve nem volt, s hogy Csernátó azonnal megígérte Beniczkynek, hogy a rágalmat holnapi lapjában vissza fogja vonni.

— Főpapjaink a székes fehérvári püspököt kivéve, Romából mind hazaérkeztek, és otthon nagy ünnepélyességgel fogadtattak.

— Protestáns buzgóság. Zsedényi Ede a nyiregyházi Lutheránus képezdének ez évi szükségleteire 10,000 frot, tiz jeles néptanító jutalmazására 500 frot, kitünő iskolák, gyermekek fölsegelésére 600 frot ajánlott.

— A budai népszínházat már lerontják.

— Eszéken a Dráva-híd építését már befejezték; az első mozdony jul. 19. robogott át rajta.

— A francia-porosz sebesültek javára Budapesten segélyező bizottmány alakult.

— „Hallja kend Tanesies!“ így szólítják a „Magyar Újságban“ az öreg urat. Mondják, hogy az öreg képviselőnek tetszett ez a megszólítás, és ohajtáná, vajha a kend-ezés az urak közt is honosodnék meg!

— Ebenhöch Ferencz koronaezói lelkes a nemzeti muzeum számára följánlotta 472 darabból álló régiséggyűjteményét.

— Nagy-Kikindán a mezőn egy sárga pettyes fehér macskát találtak, mely négy kis mezei nyulat szoptatott.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről: Szabados Antal kalocsai papnöveldei aligazgató 37 fr. 0 kr.; Hegedüs Ignác zilói esp. és plébános 140 fr.; Razgha Lajos tabi plébános 37 fr. 80 kr.; Fridrich József pozsonyi káplány 20 fr.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

A rozsnyói egyházmegyéből: a rozsnyói papnövelde igazgatója 8 fr. 76 kr.; a rozsnyói alesperes 4 frt: összesen	12 76
A pesti központi növendékpapság	32 40
A pesti szervitarendü zárda	6 —
A kassa ikath. főgymn. önképzőegylet	1 —
Pados János esperes, zsámbéki pléb.	1 —

Pályázat.

Az egri főmegyében, Alsó-Jász-Egyház kerületben kebeleztet Jász-Ladány mezőváros főelemi tanodájában, a II-dik leány osztályu tanszék megüresedvén; annak betöltésére, a korábbi határnapot: július 7-két mellözve, f. évi augusztus hó 11-kére pályázat hirdettetik. A pályázni kívánók, szükséges okmányokkal ellátott, és a városi pártfogósághoz címzett folyamodványaik, vallás-erkölcsi viseletök, tanulmányi és gyakorlati képességök kimutatása mellett, a főnevelített városi pártfogóságnál, akár pedig alulirotnál, a főnebbi kiirt határnapig benyújthatják.

Ezen állomáshoz kötött évi jövedék: 367 frt 50 kr., és 33 frt 60 kr. o. é. lakkéri általánynyal van egykötve.

Kelt Jász-Mihálytelkén, július 8-kán 1870.

Gyeness József, kerületi tanfelügyelő.

Pályázat.

Bácsmegyei Madaras kath. jellegű alsóbb elemi magyar iskolájánál egy ujon rendszeresített tanítói állomásra pályázat hirdettetik jövő augusztus hó 10-kére. Ezen állomással javadalomkép össze van kötve 150 frt o. é. — 60 pozsonyi mérő jól kirostált kétszerbuza, 4 öl tüzi lágy fa, és szabad lakás. Az ezen állomást elnyerni ohajtók a madarasi tanszékhez intézendő folyamodványaikat kellő okmányokkal fölszerelve Csicsák József kerületi espereshez bácsmegyei Almásra a fönjelzett határnap előtt küldjék be.

Almás, Bácsmegye, 1870. július 12.

Csicsák József, esperes.

Legujabb.

— A francziák jul. 30-kán Breisach mellett Mac-Mahon alatt a Rajnán átléptek, és mindinkább előnyomulnak. Legközelebb nagy esata várható!

— Forbachnál a francziák számos porosz kémet elfogtak. A templomba 100-nál több van bezárva.

— A francziáknak partraszállása éjszakon — a poroszok közt nagy rémulést okoz.

— Biztos tudósítás szerint, vasárnap, július 31-kén a burkus király is elindult Berlinből a háboruba, és így jelenleg mind a két tábor uralkodói elfoglalván hadiszállási helyeiket, bizton várhatjuk, hogy rövid időn megkezdődnek a nagy esaták.